

و محصولات فناورانه و بومی سازی شده از محصولات شرکت‌های دانش بنیان و نوپا، بیش از ۷ هزار میلیارد تومان تسهیلات به شرکت‌های دانش بنیان در زمینه طرح‌های تکمیلی زنجیره ارزشی، بهینه‌سازی مصرف انرژی، ساخت بار اول قطعات و تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت، تحول دیجیتال در صنعت نفت، احیای چاه‌های مرده یا کم‌بازده و کاهش گازهای ارسالی به مشعل از جمله فعالیت‌های حمایتی وزارت نفت در توسعه پژوهش و فناوری بوده که تمامی طرح‌های مورد نظر به تصویب وزارت نفت و وزارت اقتصاد رسیده و برای پرداخت تسهیلات، اسامی شرکت‌های واجد شرایط به بانک‌های عامل ارسال شده است.

امضای تفاهمنامه با بنیاد ملی نخبگان به منظور بهره‌مندی از ظرفیت‌های شرکت‌های دانش بنیان، راه‌اندازی صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت به منظور حمایت از شرکت‌های صاحب فناوری، دانش بنیان و نوپا و انجام اقدام‌هایی نظیر خرید تضمینی کالاهای راهبردی صنعت نفت، ارائه تسهیلات، سرمایه‌گذاری خطرپذیر و ارائه ضمانت برای ارتقای ظرفیت فعالیت اقتصادی شرکت‌های دانش بنیان، مشارکت در گشایش اندیشکده نفت و انرژی در دانشگاه امام صادق (ع) برای حمایت از دانشگاه‌ها و تحقیقات توسعه‌ای و بنیادی، افتتاح مرکز نوآوری در پژوهشگاه صنعت نفت، ایجاد نهاد صدور گواهینامه کیفیت محصول و خدمات، پیگیری ایجاد و شکل‌دهی ۱۳ انستیتو تحقیقاتی در صنایع پایین دست با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی منتخب کشور برای طراحی فرایندهای اولویت‌دار و مشخص در حوزه گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی و دستیابی به دانش فنی طراحی و ساخت کاتالیست‌های مربوط به آنها از دیگر فعالیت‌های حمایتی صنعت نفت از پروژه‌های پژوهشی بوده است.

وانگهی وقتی صحبت از پیشرفت و توسعه اقتصادی یک کشور می‌شود، سازندگان داخلی و تأمین‌کنندگان تجهیزات و از آن مهم‌تر تأمین‌کنندگان دانش فنی و فناوری نقش بسیار مهمی پیدا می‌کنند. لزومی هم ندارد که شرایط به‌طور حتم شرایط تحریم باشد تا این اتفاق بیفتد، زیرا وقتی به تجربه‌های موفق کشورهای پیشرفته نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که آنها نیز

به‌صورت برنامه‌ریزی شده و با تدبیر و دانش به سمت تأمین نیازهای فناورانه گام برداشته‌اند.

کشور ما نیز مدت‌هاست در این مسیر حرکت می‌کند، یا حداقل سیاست‌هایی را تنظیم می‌کند که تأمین‌کنندگان و سازندگان داخلی و تأمین‌کنندگان دانش و فناوری رشد کنند. اگر به چند سال گذشته برگردیم متوجه سیاست‌های رو به رشد در این عرصه می‌شویم. شرکت‌های داخلی اکنون هم در زمینه بهره‌برداری و مهندسی و هم در زمینه رشد دانش و فناوری به‌خوبی عمل کرده‌اند و با این روال با اطمینان می‌توانیم بگوییم که از نبود شرکت‌های خارجی نگرانی نداریم. هر آنچه نیاز داشته باشیم را با تکیه بر هوش، تخصص و تجربه جوانان و خردمندان کشور می‌سازیم.

صنعت نفت، شاگرد اول در تولید بار اول در ایران

دولت سیزدهم از ابتدای شروع به‌کار خود همواره بر تقویت ساخت داخل و حمایت از شرکت‌های دانش بنیان تأکید داشته است، بخش بزرگی از اقتصاد ایران بر دوش وزارت نفت است و مهم‌ترین زنجیره‌های ارزش را می‌توان در شرکت‌های زیرمجموعه این وزارتخانه یافت، بنابراین اهمیت تولید بار اول اقلام راهبردی و خنثی‌سازی تحریم‌ها در کل زنجیره ارزش این صنعت بسیار مهم است. چندی پیش معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس‌جمهور نیز در این زمینه از وزارت نفت تقدیر کرد که با داشتن بیشترین همکاری به کسب رتبه نخست زنجیره ارزش نفت و گاز و وزارت نفت در دوره سوم اجرای برنامه «تولید بار اول اقلام راهبردی» منتج شد. بخشی از این اقدام مهم برای همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارتخانه نفت است که سبب تأمین تجهیزات و فناوری‌های کلیدی مورد نیاز صنایع کشور با تکیه بر توان شرکت‌های دانش بنیان شده و از راهبردهای اصلی برای تحقق اقتصاد مقاومتی، مقابله با تحریم‌های ظالمانه غرب، رفع وابستگی و حفظ عزت و استقلال کشور است. چندی پیش مقام معظم رهبری در بازدید که از نمایشگاه توانمندی‌های تولید داخل از غرفه وزارت نفت داشتند، فعالیت‌های وزارت نفت در زمینه ساخت بار اول محصولات راهبردی را

کاری مهم قلمداد کردند و دیدگاه‌هایشان را در زمینه‌های مربوطه به مسئولان این وزارتخانه فرمودند.

تبیین سیاست‌های راهبردی قوی برای تحقق اقتصادی مقاومتی در وزارت نفت به رفع بخش عمده‌ای از وابستگی‌های فناوری به کشورهای غربی در زمینه نیازمندی‌های فناورانه تجهیزات صنعت نفت منجر شده است. این سیاست‌ها توانسته به مقدار قابل ملاحظه‌ای روی خنثی کردن تحریم‌های بین‌المللی مؤثر واقع شود.

از جمله سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با تولید بار اول اقلام راهبردی در صنعت نفت تشکیل کارگروه تولید بار اول در سطح مدیران ارشد وزارت نفت به منظور تسهیل و رفع موانع اجرای قراردادهای ساخت بار اول در شرکت‌های اصلی و تابع وزارت است، طی ابلاغ وزیر نفت درباره پروژه‌های تولید بار اول تعداد ۱۰۴ پروژه ساخت بار اول تعریف و به کارگروه تولید بار اول معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری از سوی وزارت نفت ارسال شده است که با اجرای آنها هزینه تأمین کالا به ۳۰ تا ۶۰ درصد نمونه خارجی کاهش می‌یابد، همچنین با به سرانجام رسیدن این طرح‌ها سالانه بیش از ۳۰۰ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی برای کشور حاصل خواهد شد که در شرایط تحریم رقم قابل توجهی است. از ۱۰۴ پروژه یادشده تعداد ۳۷ پروژه به مبلغ ۳۲ میلیون دلار تا مهر ۱۴۰۱ قرارداد امضا شده و تعداد ۱۹ پروژه تأیید شده و در مرحله پیگیری امضا قرار دارد و بقیه از سوی کارگروه تولید بار اول در وزارت نفت در حال بررسی است.

تدوین دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها به منظور تسهیل ورود شرکت‌های دانش بنیان به صنعت نفت و تخصیص امتیاز ویژه به شرکت‌های دانش بنیان برای ورود به فهرست بلند منابع دستگاه مرکزی وزارت نفت و افزایش قابل توجه شرکت‌های سازنده و دانش بنیان در فهرست بلند منابع دستگاه مرکزی به ۲ هزار و ۱۱ شرکت سازنده و دانش بنیان از دیگر سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با تولید بار اول اقلام راهبردی در صنعت نفت است. اخیراً نیز معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور ابزار امیدواری کرده که با همت وزارت نفت، شاهد امضای موافقتنامه کلان ۲ میلیارد دلاری درباره ۱۵ قلم تجهیزات کاربردی و گلوگاهی باشیم.